

भूर्भूमिर्वसुधावनिर्वसुमती धात्री धरित्री धरा
 गौर्गोत्रा जगती रसा क्षितिरिला क्षोणी क्षमा क्षमाचला ।
 कुः पृथ्वी पृथिवी स्थिरा च धरणी विश्वंभरा मेदिनी
 ज्यानंता विपुला समुद्रवसना सर्वसहोर्वी मही ॥१॥
 काश्यपी भूतधात्री च रत्नगर्भा वसुंधरा ।
 धराधारा च विज्ञेया तद्विशेषान्निबोधत ॥२॥
 उर्वरा सर्वसस्या भूर्भवेदिरिणमूषरं ।
 खिलमप्रहृतं स्थानं मरुधन्वा स्थलं स्थली ॥३॥
 मृन्मृत्तिका प्रशस्तासौ मृत्सा मृत्स्नेति कथ्यते ।
 शाडूलं हरितं प्रोक्तं नडूलं नलसंयुतं ॥४॥
 कृष्णभूमः प्रदेशो ऽसौ यत्र स्यात्कृष्णमृत्तिका ।
 पांडुभूमस्तथा प्रोक्त उदग्भूमश्च पंडितैः ॥५॥
 नद्यंबुजीवनो देशो नदीमातृक उच्यते ।
 वृष्टिनिष्पाद्यसस्यस्तु विज्ञेयो देवमातृकः ॥६॥
 मुद्गादीनां क्षेत्रं मौद्गीनं कौद्रवीणमित्यादि ।
 त्रैदेयं शालेयं भवति पुनर्व्रीहिशाल्योर्यत् ॥७॥
 तिल्यं तैलीनं स्यान्माष्यं माषीणमुम्यमौमीनं ।
 भंग्यं भांगीनं वा यव्यं षष्टिक्यमेषां च ॥८॥